

Instytucjonalna Polityka Otwartości

1. Preambuła

Politechnika Wrocławska jest wiodącym ośrodkiem naukowym i dydaktycznym w Polsce. Realizuje swoją misję nie tylko poprzez wysoką jakość kształcenia studentów, dostosowanego do wymogów rynku, ale również osiąganie najwyższych standardów w badaniach naukowych. Wspierając innowacyjność, a także współpracę z biznesem, sprzyja zwiększaniu wpływu nauki na gospodarkę. Mając na względzie rosnące znaczenie wiedzy, nauki i danych dla rozwoju społeczeństwa i gospodarki oraz szerokie możliwości, jakie społeczności naukowej stwarza rozwój technologii cyfrowych, Politechnika Wrocławska wprowadza niniejszą politykę otwartego dostępu do publikacji naukowych i danych badawczych.

2. Definicje pojęć

- a) **twórca** – autor utworu lub bazy danych, w szczególności osoba wchodząca w skład zespołu badawczego,
- b) **Open Access** – wolny, powszechny, trwały i natychmiastowy dostęp dla każdego do cyfrowych form zapisu danych i treści naukowych oraz edukacyjnych,
- c) **komercjalizacja** – ochrona uzyskanych wyników badań w postaci ograniczenia powszechnego dostępu do nich, w szczególności w ramach uzyskania patentu lub know-how, w celu uzyskania określonych korzyści majątkowych,
- d) **repozytorium** – rozumie się przez to system przechowywania zasobów cyfrowych, działający w celu gromadzenia i udostępniania zebranych w nim treści o charakterze naukowym lub badawczym,
- e) **Regulamin** – postanowienia Zarządzenia Wewnętrznego 39/2017 z dnia 10 kwietnia 2017r. w sprawie Regulaminu zarządzania własnością intelektualną (z późn.zm.)
- f) **dane badawcze** – dane zebrane lub wytworzone jako materiał do analizy w ramach badań naukowych prowadzonych w Politechnice Wrocławskiej,
- g) **publikacje** – publikacje w czasopismach naukowych, publikacje w recenzowanych materiałach z konferencji, monografie naukowe oraz rozdziały w monografiach naukowych, rozprawy doktorskie, materiały dydaktyczne,
- h) **metadane** - dane o danych – ustrukturalizowane informacje stosowane do opisu zasobów informacji lub obiektów informacji, w celu ułatwienia ich znalezienia, identyfikacji, a także zarządzania tymi zasobami,
- i) **wolna licencja** – co do zasady licencja zezwalająca na nieograniczone, nieodpłatne i niewyłączne korzystanie z dzieł w oryginale i w opracowaniu,
- j) **DOI** - cyfrowy identyfikator dokumentu elektronicznego,
- k) **droga złota** - publikowanie artykułów w naukowych, recenzowanych czasopismach i książkach naukowych z otwartym dostępem,
- l) **droga zielona** – archiwizacja kopii własnej pracy w otwartych archiwach i repozytoriach.

3. Cele

- 1) opracowanie i wdrożenie skutecznego mechanizmu, który ułatwi podejmowanie świadomych decyzji dotyczących udostępniania wyników badań oraz ich ochrony przez ich twórców;

- 2) przygotowanie wytycznych instytucjonalnych dotyczących tworzenia i wdrażania polityki otwartości;
- 3) rozwijanie świadomości na temat koncepcji i praktyk związanych z polityką otwartości wśród wszystkich pracowników.

4. Korzyści

- 1) dla **Twórców**: zwiększenie kręgu odbiorców, wzrost liczby cytowań, przyspieszenie procesu publikacji i większy zasięg jej oddziaływania, powszechność i szybkość dostępu do utworów oraz większa rozpoznawalność wizerunku naukowego;
- 2) dla **Politechniki**: umiędzynarodowienie, promocja instytucji, wzrost pozycji w rankingach, ułatwienie procesu edukacji, uwidocznienie potencjału kadry naukowej;
- 3) dla **Odbiorców**: darmowy dostęp do publikacji i źródeł pochodzących z różnych dziedzin, wykorzystanie wyników w procesie edukacji oraz komercjalizacji.

5. Zakres otwartości i zastosowanie

- 1) Twórcy dążą do otwartości wyników badań zarówno w **zakresie danych badawczych, jak i otrzymanych wyników końcowych, w tym przedstawianych w formie publikacji**;
- 2) Autorzy dokładają należytej staranności w dążeniu do zapewnienia otwartego dostępu do publikacji poprzez publiczne ich udostępnianie tak, aby każdy mógł mieć do niej dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym oraz możliwość nieodpłatnego i nieograniczonego technicznie korzystania z nich wraz z udzieleniem wolnej licencji, zwłaszcza Creative Commons Uznanie autorstwa wersja 3.0 lub późniejsza (CC-BY) lub Creative Commons Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach wersja 3.0 lub późniejsza (CC-BY-SA) (więcej informacji o licencjach CC: <https://creativecommons.org/share-your-work/cclicenses/>);
- 3) Osoby, które dysponują danymi badawczymi, stosownie do potrzeb, skali i charakteru badań, dokładają wszelkich starań w celu zapewnienia otwartego dostępu do nich wraz z powiązanymi metadanymi, tak, aby umożliwić ich przekazywanie oraz ponowne wykorzystanie, także w innych celach niż te, dla których były gromadzone;
- 4) **Otwartość może mieć charakter pełny lub niepełny**. O tym, w jakim zakresie wyniki badań będą udostępnione decyduje ich Twórca;
- 5) Niniejsza Polityka ma zastosowanie do pracowników Politechniki Wrocławskiej, a także innych osób, z którymi Politechnika zawarła umowę przewidującą zastosowanie Polityki.

6. Wsparcie Uczelni

- 1) Uczelnia poprzez swoje wydawnictwo prowadzi **publikowanie wydawnictw zwartych i ciągłych** w formule Open Access;
- 2) Uczelnia zapewnia Twórcom promowanie ich utworów poprzez umieszczenie wersji elektronicznych publikacji w repozytorium, a także umożliwia współpracę z innymi podmiotami zajmującymi się rozpowszechnianiem i udostępnianiem badań, zgodnie z wolą ich Twórcy (droga zielona);
- 3) Uczelnia **finansuje, zgodnie ze stosowaną i stale doskonaloną polityką w zakresie rozpowszechniania wyników badań i wydawania utworów**, publikowanie w zewnętrznych

wydawnictwach w formule Open Access, w celu zwiększenia zasięgu i dostępności wyników badań (droga złota).

7. Proces postępowania

- 1) Każdorazowo proces badawczy powinien zawierać etap umożliwiający **identyfikację przedmiotów, przeznaczonych do komercjalizacji lub niemogących być udostępnianymi**. Decyzję o możliwości ograniczenia otwartości i przeznaczeniu do komercjalizacji przedmiotu badań podejmuje jego Twórca bądź, na jego prośbę, **właściwy prorektor lub osoba przez niego upoważniona**;
- 2) Poza przypadkami, określonymi w pkt. 1, Twórca powinien dążyć do **upowszechnienia** wyników badań bez zbędnej zwłoki, w jak najszerszym dostępie;
- 3) W pierwszej kolejności upowszechnienie powinno odbywać się za pośrednictwem wydawnictw w formule **Open Access**;
- 4) Umieszczenie wersji elektronicznej utworu w repozytorium odbywać się będzie zgodnie z zasadami określonymi na stronie www portalu;
- 5) Jeśli nie jest możliwe lub wskazane publikowanie w formule Open Access, publikowanie utworów naukowych wymaga takiego ułożenia **stosunku prawnego z wydawcą**, aby Uczelnia miała możliwość późniejszego publicznego udostępniania go, poza szczególnie uzasadnionymi przypadkami (*znaczenie i zasięg czasopisma tradycyjnego, specyfika dziedziny naukowej lub branży technicznej etc.*);
- 6) Wyniki osiągane w ramach projektów finansowanych przez Narodowe Centrum Nauki **wymagają dokonania publikacji w Open Access**. Odstąpienie od tego warunku jest możliwe w szczególnie uzasadnionych przypadkach, podyktowanych celem umożliwienia komercjalizacji lub współpracy naukowej;
- 7) Zgodę na odstąpienie od upublicznienia, o którym mowa w pkt. 7.5 i 7.6 zgodę wyraża Rektor Politechniki, **właściwy prorektor lub osoba przez niego upoważniona**;
- 8) Otwarty dostęp do danych badawczych zapewnia się w szczególności poprzez:
 - a) określenie zasad zarządzania danymi w trakcie i po zakończeniu badań, precyzujących rodzaje danych zbieranych, przetwarzanych lub wytwarzanych w trakcie badań, określających stosowane w odniesieniu do danych metodologie i standardy, a także zasady udostępniania danych i ich długoterminową archiwizację,
 - b) dostosowanie zasad w trakcie trwania badań, o ile zachodzi taka konieczność,
 - c) jeśli to możliwe, publiczne udostępnienie Danych Badawczych tak by każdy miał do nich dostęp w czasie i miejscu przez siebie wybranym bez ograniczeń prawnych, np. wraz z udzieleniem wolnej licencji,
 - d) zapewnienie, aby dane były: identyfikowalne (np. za pomocą standardów takich jak DOI), dostępne, nadające się do przeprowadzenia badań, użyteczne poza pierwotnym celem (dla którego zostały zebrane) oraz interoperacyjne;
- 9) W procesie udostępniania danych badawczych zaleca się skorzystanie z jednego ze sposobów, wskazanych w <https://5stardata.info/en/>

8. Postanowienia różne i sposób rozstrzygania kolizji zasad

Niniejsza Polityka nie narusza postanowień ani obowiązków wynikających z Regulaminu. Wszelkie wątpliwości interpretacyjne powinny być rozstrzygane w oparciu o przepisy Regulaminu.